

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (1990-2000) (ONS 2001).

There is a growing awareness of the need to address the health care needs of the elderly population. The Department of Health (2000) has set out a strategy for the NHS to meet the needs of the elderly population. This strategy is based on the following principles:

- To ensure that the NHS is able to meet the needs of the elderly population.
- To ensure that the NHS is able to provide a high quality of care for the elderly population.
- To ensure that the NHS is able to provide a range of services to meet the needs of the elderly population.

The NHS is currently facing a number of challenges in meeting these objectives. These challenges include:

- A growing elderly population.
- A growing number of people with long-term conditions.
- A growing number of people with mental health problems.

The NHS is currently facing a number of challenges in meeting these objectives. These challenges include:

- A growing elderly population.
- A growing number of people with long-term conditions.
- A growing number of people with mental health problems.

The NHS is currently facing a number of challenges in meeting these objectives. These challenges include:

- A growing elderly population.
- A growing number of people with long-term conditions.
- A growing number of people with mental health problems.

The NHS is currently facing a number of challenges in meeting these objectives. These challenges include:

- A growing elderly population.
- A growing number of people with long-term conditions.
- A growing number of people with mental health problems.

The NHS is currently facing a number of challenges in meeting these objectives. These challenges include:

- A growing elderly population.
- A growing number of people with long-term conditions.
- A growing number of people with mental health problems.

BEHÇET ÇELİK • Belleğin Girdapları

BEHÇET ÇELİK 1968'de Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgöl* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazalmızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010), *Kaldığımız Yer* (2015) ve *Yolun Gölgesi* (2017) adlı öykü kitaplarının yanı sıra, *Dünyanın Uğultusu* (2009) ve *Suluk Bir An* (2012) adlı romanları, *Sınıfın Yenisi* (2011) adlı gençlik romanı ve *Çantasızlar Kampı* (2016) adlı çocuk romanı ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) isimli deneme kitabı yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana'yla ilgili yazılardan oluşan *Adana'ya Kar Yağmış* adlı kitabı derledi (2006). Barış Bıçakçı ve Ayhan Geçgin'le edebiyat üzerine yazışmalarından oluşan *Kurbağalara İnanıyorum* 2016'da yayımlandı.

Öykü, deneme ve çevirileri çeşitli gazete, dergi ve seçkilerde yayımlanan Çelik, 1989'da Akademik Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'ne, *Gün Ortasında Arzu*'yla 2008'de Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Diken Ucu*'yla 2011'de Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, *Kaldığımız Yer*'le 2015'te Türkân Saylan Sanat Ödülü'ne layık görüldü.

İletişim Yayınları 2779 • Çağdaş Türkçe Edebiyat Dizisi 480

ISBN-13: 978-975-05-2694-7

© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2019, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora - Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Hüseyin Türk

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEHÇET ÇELİK

Belleğin Girdapları

*Sevgili annem Bilge elik'in
aziz hatırasına...*

Ve her Şey hızla yetiŐti sonra
Sarı bir günün kahverengi ıarınına

– EDİP CANSEVER

Birileri kalmış olsaydı

Birileri kalmış olsaydı, kaımasaydım ya da iteklemeseydim, bir şeyler içmek için buluştuğumuz, iki lafın belini kırmaktan zevk aldığım, beraber ma, tiyatro ya da sinemaya gidip öncesinde ya da sonrasında muhabbet ettiğimiz, sahil boyunca yürüyüşe çıkıp havadan sudan konuştuğum arkadaşlarım olsaydı mesela ya da arayıp halini hatırını sormaya, sorduklarında neler yaptığımı özetlemeye kendimi mecbur hissettiğim eşim dostum, ahbabım, onlara, ya da biriniz kalsaydı hiç değilse, sen ya da o, ikinizden birine, nerede, ne yaptığımı haber vermek isteseydim nereden başlardım, hangisini vurgulardım? Başlangıcı mı, bitişi mi?

“Yepyeni bir yerdeyim artık” mı olurdu kuracağım ilk cümle, “Sonunda kopardım orayla bağlarımı, ayrıldım,” demeyi mi yeğlerdim?

Sadece Eylül haberdar buralarda bir yere taşındığımdan. Ona anlatırken, “Gidiyorum,” demiştim, vurgum sona ermeye, bitişeydi, ama henüz oradaydım, orası bitmemiş burası başlamamıştı. Bir hayalden, tasarıdan öteye geçmiş, bazı adımlar atmış, dönüş yollarını birer birer kapatmaya baş-

lamıştım, ama oradaydım henüz, her an vazgeçebilir, kalabilirdim.

Artık buradayım, kalan son bağlarımı kopardım, başlangıç noktasından ilerideyim. Başlayan bir şey var elbette, ama zihnim gene de daha çok bitenlerle –bittiğini zannettiklerimle– meşgul. Arada bir yerde sayılırım, bu daha makul, yol bitmemiş, varmamışım sanki.

Nelerden kurtulduğumu fark ettiğim her anda, artık onların dünyamda olmadığını her hatırlayışımda derin bir oh çekerek anıyorum bitmiş gitmiş, geride kalmış olanları. Neyin başladığına kafa yorarsam kaygı öne çıkacak, farkındayım, çıkıyor da arada, ne kadar kaçsam, kaçınısam, ne yapacağım, nasıl yapacağım, yapabilecek, kalabilecek miyim burada soruları ufak ufak didikleyip dürtüyor ya da bazen bodoslama çarpıp sarsıyor. Arkada bıraktıklarımı düşünmekse şimdilik daha sevinçli. Bana şaşırtıcı gelse de buna eğilimliyim. Genelde tersi olur oysa. Eylül’e anlatsam, o da şaşırır, “Sen mi sevince eğilimlisin, hadi canım,” deyip dalga geçer.

Epeydir görüşmüyorduk, çekip gideli çok olmuştu. Başkasını değil, sadece onu arayıp aldığı kararını anlatma ihtiyacı duydum. Galiba biraz da bir yükümlülük gibi hissettim bunu, sonunda kımıldamaya karar verdiğimi bilmeliydi. Son yıllarda kahrımı o çekmiş, bir şeyleri değiştirebilmek için az didinmemişti. Hep sarıp sarmalandığımı hissettim yanında, ilk bir-iki yıl nasıl da iyi gelirdi, yerin gün geçtikçe artan çekimine karşı azıcık da olsa havada tutardı beni. Bunun için minnet duyduğumu zamanında söyleyebilmiş olsaydım keşke. Sonraları kesinlikle o değildi değişen, ama ilgisi, kaygısı beni daha da itiyormuş gibi gelmeye başladı yere. (Minnetini söyleyemeyen mihneti nasıl ifade etsin?) İçimden söylenme âdeti edindikçe daha da dilsizleştim, Eylül’ü çileden çıkaran da bu oldu. Merak ediyorum, gitmeye karar verdiğinde bir ferahlık hissetti mi, hatta öncesinde, daha aklına ilk gel-

diğinde önündeki uzam genişleyip gök yükseldi mi? Yakın arkadaşlarından birine, “Bırakacağım valla,” dedi mi, “çekip gideceğim, çekemem daha.” Anlatırken caymaktan korkup doğrudan harekete mi geçti?

Bense gideceğimi birinin bilmesini istedim, kimseye söylemezsem, tasarı olmaktan çıkıp atılmış hakiki bir adıma dönüşmeyecekti kararım. Hem elveda konuşması da yapmış olacaktım böylece. O konuşma çok önce sessizce yapılmıştı gerçi, ne ki ben değildim yapan; masaya bırakılmış anahtarlar, kitaplıktan eksilmiş kitaplar, duvarda dikdörtgen lekeler. Kırmadı beni, buluştuk. Duyunca çok şaşırmadı, sanırım benden her şeyin beklenebileceğini akli çoktan kesmişti. İçten içe sevinmiş bile olabilir. Bıkmıştı, gözüne ilişmemem, uzaklarda olmam işine gelmiştir belki de, pek bir şikâyeti olduğunu sanmam. “Artistlik bu yaptığın,” demediye kibarlığından. Gene de ne halde olduğumu, ne yapıp ettiğimi düşünüyor olabilir bazen. Öfkesi yatışmamışsa, iflah olmazlığıma, kendini bilmezliğime, aframa taframa söyleniyordur; geçmişse, geçip gitmişse, bilemiyorum hissettiği sızı mıdır, ferahlık mı? İkisi de mümkün. Birinden biri olsun istiyorum galiba – öfke bile olur; bu üç ihtimali andığıma, hiçbirini seçeneğini hesaba katmadığıma göre hatırlanmayı istiyorum, şöyle bir geçivermeyi aklından. İstemem sanırdım oysa.

Daha ayrılmamıştık, çekip gitmemişti, açık unutulmuş iki pencere gibiydik, rüzgârlar, kuranderler içindeydi ev, oda, yatak, araba ya da lokanta, sürekli bir şeyler uçuşuyordu, en kimsiz gecede nedensiz üşüyorduk. Münzeviyi oynadığımı söylemişti bir akşam, bunu der demez kırmızıya kesmişti yüzü. Ne zamandır içinde tutuyordu kim bilir. Hiç ummadığı bir anda ansızın çıkıvermişti ağzından. Özür dilemeye, söylediklerini geri almaya hazırды belki, ama benim hiçbir şey söylemediğimi görünce daha da sinirlenmiş, konuşmaya

başladığımızdan beri elinde açık tuttuğu kitabı sertçe kapattı –tam o anda iki yarısı birbiriyle buluşan kitaptan tozlar yükselmışti sanki, bunu çizgi filmlerdeki sihirli değneklerin uçuşan tozlarına benzetmişim– “Ne sanıyorsun sen kendini Allah aşkına?” diye bağırıyordu. “Ne?” “Olduğumu sandığım adam ya da adamlardan biri olup olmadığını öğrenmek istiyorum, bu soru yanıtızken elim varmıyor hiçbir şeye,” desem ikna olur muydu? Bu yüzden mi kaçtım, işi bıraktım, buraya taşındım? Şükür, böyle bir şeyler demedim, ilk anda doğru gibi görünse de, emin değilim buraya gelmemin, onu, şehri, şehirdekileri arkada bırakma nedenimin tam da bu olduğundan.

O gece ya da sonrasında kaçıp böyle bir yere yerleşmek –münzeviyi oynamak ya da olmak– hiç geçmedi aklımdan. Hep sıkıldım yıllar boyunca, çok sıkıldım, zamanla az çok alıştım, başka türlüşünün mümkün olmadığına inandım, arada seyredtiği, geçip gittiği oldu, kendisini unutturduğu ya da benim baş ettiğim, hiç değilse kafaya takmadığım. İçerek, kitaplarla ya da kalabalıklara vererek kendimi. Şimdi harekete geçebildiğimi gördükten sonra anlıyorum bu sonuncusu farklıymış, sıkılmanın ötesiymiş. Kalamadığım için geldim, buranın bir cazibesi olduğundan değil.

Daha da giderdi böyle, nasıl gittiyse senelerce. O gün trafik tıkanmasa, her nasılsa beni yanında sürüklemeyi başaran arkadaşım yolu uzatmak pahasına başka bir yoldan gitmeye karar vermese, geçtiğimiz mahallede o duvarı görsem, ışık tam o köşesine vurmamış olsa –gözüme vursa mesele– burası gibi bir yere kaçıp yerleşmenin hayali, fantezisi geçmezdi aklımdan.

O duvar nerede bilmiyorum, bir daha geçmedim oradan, yakınında mıyım, uzağında mı, bu civarda ona benzer başka duvarlar var mı, hiç bilmiyorum, ama olabilmemiş gibi geliyor, bu yetiyor.

Dokuz-on yaşlarındaydım

Dokuz-on yaşlarındaydım. Okul zamanı bir sabah dedem köye gideceğini söylediğinde onunla gitmek istemiştim. Yaz tatilleri dışındaki köyü hiç bilmiyordum, yazları da köyde bir iki saatten çok kalmaz, daha yukarılardaki yaylalara giderdik. O gün okulu mu kırmak istemiştim, köyün kış halini mi merak ediyordum, kalmamış aklımda. “Gel madem,” demişti dedem ısrar ettiğimi görünce. Annemin itiraz hakkı yoktu, dedemin sözünden çıkmamamı sıkı sıkı tembihleyip üzerime kalın bir kazakla hırka geçirmekle yetinmişti. Yine de üşüdüğümü hatırlıyorum o gün. Dedemin işi neydi köyde, kimi görecekti, ne sordum ne sonradan öğrendim. Önce otobüse, sonra döküntü bir minibüse bindik, çok bir şey kalmamış aklımda yoldan, yolculuktan, kirli sarı-kahverengi tarlalar, gri bir gök, o kadar. Yazları gördüğüm yol manzarasının aynısı değildi, buna şaşmışım. Minibüsten indikten sonra bir süre yürümüştük, tarlaların, kırların arasından geçerek, sonra evler başlamıştı, tek tük çocuklarla kadınlar ev önlerinde.

İki yanında tek tük ağaçlarla yıkıldı yıkılacak evlerin sıralandığı tozlu bir sokaktan geçerken dedem durdu, “Ben içe-

ri gireceğim, sen burada kal, bir yere kıvılda, uzun sürmez işim,” dedi. Bahçeli bir evin önündeydik, dedem iterek araladığı kararmış tahta kapıdan içeri girerken çok ürkmüştüm. Neydi beni o denli korkutan, bilmiyorum. İri bir taşın üzerine oturup çevreye bakınırken bahçenin duvarı dikkatimi çekmişti. Ufuk boyu sıralanan, tepeleri bulutlu dağlar ya da bahçedeki ağaçların tek tük kalmış yaprağını hışırdatarak yükselen kuşlar değil, hatta beklediğim süre boyunca (ne kadar bekledim bilmiyorum, emin değilim, bana saatler gibi gelmişti ama belki de hepi topu yarım saat falandı) tek bir kişinin bile geçmediği toprak yol da değil, duvar.

Aralarından çam ağaçlarının iğne yaprakları koyuluğunda yeşil otların yeşerdiği (belki de ot değil, yosundu, o yaşa dek deniz görmemiş, yosun nedir bilmemiştım, hele ki taşta, kayada yosun büyüdüğünü), boyu, şekli birbirine benzemeyen, pürtüklü, yıpranmış taşlarla örülmüştü duvar. Gök yüzünü kapalı hatırlıyorum, ikindi olmalı, ama akşam indi incekmişçesine bütün renkler griye kesmiş, siyahta buluşup görünmez olmalarına az kalmıştı. Otların rengini koyulaştıran bulutlar olmalıydı, parlatan da arada kendini gösteren güneş. Şimdi düşününce o havada otların o denli yeşil görünüp görünmediğinden emin olamıyorum; toprak yerine taşta yeşermiş olmalarına şaşırılmışım, şaşkınlık bir iki kat boya vurmuş olabilir üzerlerine. Yıllarca olur olmaz yerde, bir vesileyle ya da sebepsiz, o duvar, o gün, o an geliverdi ansızın aklıma. Gene gözümün önünde şu an, içimde. Duvarın önünde dedesini bekleyen çocuğun o anda aklından neler geçtiği çoktan silinip gitmiş, hiçbir şey düşünmemiş olabilirim, salt bir göze dönüşüp öylece bakakalmış olmalıyım. Ama o ikindiden, ne olduğunu kestiremediğim bir duygu yerleşip kaldı. Bir şeyler eksilmiş, çekip alınmış ansızın; dedem mi, bütün insanlar mı, bazı renkler ya da dünya mı?